

Sygn. akt IV CSK 220/17

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

w sprawie z powództwa W.K. przeciwko J.P., W.P., J.P., A. P. i W.P.
o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 7 listopada 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego J.P.
od wyroku Sądu Okręgowego w Z.
z dnia 21 maja 2015 r., sygn. akt I Ca (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od pozwanego J.P. na rzecz powódki kwotę 5400 (pięć
tysięcy czterysta) złotych tytułem kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania jeżeli: w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Instytucja przedsądu, jak wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także z zaleceniami Rady Europy zezwalającymi na wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu

najwyższego szczebla. Skarga kasacyjna służy od prawomocnego orzeczenia, ma ograniczony zasięg, a jej podstawowym celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i twórczy wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa.

Choć skarżący wskazał na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów oraz na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej to nie występują te przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.).

Skarżący wskazał na potrzebę wykładni art. 321 §1 k.p.c. w zakresie ustalenia, czy w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej Sąd jest związany żądaniem pozwu.

Po początkowych rozbieżnościach obecnie ugruntowany jest już pogląd, że w sprawie o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym sąd jest związany żądaniem pozwu (por. uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2010 r., III CZP 134/09, wyrok Sądu Najwyższego z dnia

21 marca 2001 r., III CKN 1214/98, OSNC 2001, nr 11, poz. 165). Wyjaśniono w niej, że orzeczenie usuwające niezgodność poprzez stwierdzenie, że powodowi przysługuje do nieruchomości inne prawo jak określone w pozwie, albo wprowadzić takie prawo przysługuje ale innej osobie, innego rodzaju bądź w innym rozmiarze stanowiłoby naruszenie art. 321 § 1 k.p.c. Pogląd ten ma oparcie w zasadzie dyspozycyjności i autonomii praw prywatnych, obejmujących swobodę dysponowania uprawnieniami o charakterze procesowym. Oczywiście wynikający ze wskazanego przepisu zakaz nie stanowi przeszkody dla dokonania przez sąd stosownej modyfikacji niejasno ujętego żądania, jeżeli jest ona zgodna z wolą powoda (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2011 r., IV CSK 536/10, LEX nr 1084734). W sprawie doszło do częściowego uwzględnienia i nie został naruszony art. 321 § 1 k.p.c.

Zaskarżone skargą kasacyjną orzeczenie oczywiście narusza prawo, gdy jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, albo zostało wydane w wyniku błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest w sposób pewny i niewątpliwy z góry widoczne dla prawnika, bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2003 r., I PKN 341/2001 OSNP 2004, nr 6, poz. 100).

Skarga kasacyjna nie jest oczywiście uzasadniona, albowiem zaskarżone orzeczenie nie narusza prawa w wyżej wskazanym znaczeniu. W dużej mierze zmierza do polemiki z poczynionymi przez Sąd ustaleniami faktycznymi, co jest zabiegiem niedopuszczalnym. Dotyczy to ustalonego faktu jakoby w obydwu księgach wieczystych nie figurowały te same nieruchomości

W razie ujawnienia, że ta sama działka wpisana jest w dwóch księgach wieczystych, uzgodnienie treści jednej z tych ksiąg z rzeczywistym stanem prawnym (art. 10 u.k.w.h.) polega na wykreśleniu tej działki z księgi wieczystej, w której jest ona wpisana nieprawidłowo, i zamknięciu tej księgi, jeżeli działka ta jest jedyną wpisaną w dziale I tej księgi wieczystej (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 1996 r., III CZP 200/95, OSNC 1996, nr 5, poz. 67, z dnia 29 lutego 1996 r., III CZP 16/96, OSNC 1996, nr 5, poz. 73 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2011 r., IV CSK 536/10, niepubl.).

Nietrafny jest zarzut jakoby Sąd drugiej instancji naruszył w sposób oczywisty art. 378 § 2 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 5 k.p.c. przez nierozpoznanie apelacji na rzecz współpozwanymch pomimo złożonego w apelacji przez pozwanego takiego wniosku i pomimo tego, że prawa wszystkich pozwanych ujawnione w zamkniętej księdze wieczystej KW nr (...) były im wspólne. O nieważności postępowania apelacyjnego z tego powodu mowy być nie może, skoro byli oni zawiadomieni o rozprawie apelacyjnej.

Działalność sądu w wypadku powstania przesłanek wynikających z art. 378 § 2 nie następuje automatycznie; ustawa nie używa określenia „sąd rozpoznaje”, lecz „może z urzędu rozpoznać”, pozostawiając tym samym decyzję co do poszerzenia zakresu podmiotowego rozpoznania apelacji sądowi drugiej instancji. Celem tej regulacji jest chęć zapewnienia wewnętrznej sprawiedliwości wyroku obejmującego przynajmniej dwóch współuczestników (*gravamen commune*). U podstawy rozpoznania sprawy w poszerzonym z urzędu zakresie podmiotowym - a następnie, ewentualnie również podstawy uchylenia lub zmiany wyroku sądu pierwszej instancji na korzyść współuczestników, którzy nie wnieśli apelacji - tkwią wspólne prawa lub obowiązki. Sąd odwoławczy, zgodnie z art. 378 § 2, może objąć rozpoznaniem współuczestników skarżącego, którzy orzeczenia nie zaskarżyli jedynie wtedy, gdy przyszłe rozstrzygnięcie będzie dla nich korzystne (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 1972 r., II CR 606/71, OSNCP 1972, nr 7–8, poz. 142). Tymczasem apelacja skarżącego została oddalona, a zatem rozstrzygnięcie wobec współpozwanymch nie spełniałoby tego warunku.

Z tych względów, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).